

Motion till riksdagen 2005/06:Ub233

av **Sten Tolgfors m.fl. (m)**

Förskolan

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förskolans pedagogiska uppdrag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet för föräldrar att kombinera pedagogisk förskola med andra förskoleformer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förskolan skall ge barn de grunder som behövs för att senare kunna läsa, räkna och skriva.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om familjedaghem.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flerfamiljssystem.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om öppna förskolor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individanpassning av förskolans verksamhet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flexibel start på förskolan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flexibel skolstart.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individuella utvecklingsplaner.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om information om alternativ inom förskola och barnomsorg.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om etableringsfrihet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förskollärare som pedagogiskt ansvariga.

Fel! Okänt namn på

2 Förskolans former

Alla barn skall ha tillgång till förskola av god kvalitet, som förbereder dem för ett livslångt lärande och där de får lära sig de grunder som behövs för att senare kunna läsa, räkna och skriva.

Vi vill se en allmän och frivillig förskola med pedagogiskt innehåll, som skall gå att kombinera med andra barnomsorgslösningar. Det skall vara fullt möjligt att kombinera pedagogisk förskola på deltid med t.ex. familjedag-hemsvistelse eller flerfamiljssystem.

2.1 Förskolans pedagogiska uppdrag

Det finns en växande förståelse för att små barns språkliga medvetenhet kan utvecklas genom lek och stimulans. Forskningen visar att barn tidigt har en språklig medvetenhet, som lägger grunden för deras möjlighet att lära sig läsa och skriva. Eventuella problem i språkutvecklingen kan också upptäckas på ett tidigt stadium, vilket gör det möjligt att undvika att barnet vid skolstarten får problem med läs- och skrivinläringen.

Hjärnforskarna David och Martin Ingvar visar i sin forskning, att det är lättast att tillägna sig kunskap i de tidigaste åren och att den kunskapen sitter bättre än senare inhämtad.

På samma sätt finns en koppling mellan barns språkliga utveckling och förmågan att ta till sig matematiska symboler och begrepp. De forskare som ingick i Matematikdelegationen betonade att små barn kan lära sig grundläggande matematik om de får handledning och utmaningar.

Läraryrket har nyligen visat att förskolan kan ha en påtaglig effekt på elevers kunskapsutveckling. Barn som gått i förskolan presterar t.ex. bättre i matematik än barn som inte gått i förskolan. Förskolan har särskild betydelse för barn från hem där föräldrarna saknar högre utbildning och för barn som inte bott så länge i landet. Resultatet är intressant, inte minst eftersom den svenska skolan har blivit allt sämre på att kompensera för socioekonomisk bakgrund.

Eftersom en stor majoritet av landets barn går i den frivilliga förskolan har vi i Sverige goda möjligheter att ta tillvara kunskapen om barns utveckling. Ett pedagogiskt uppdrag för förskolan handlar om att utbildad personal, genom lek och stimulans, på ett medvetet sätt tar tillvara små barns lust och möjlighet att lära. Det kan ge barnen en grund som underlättar för dem att senare knäcka läskoden samt lära sig skriva och räkna.

För att förskolan skall kunna fullfölja sitt viktiga pedagogiska uppdrag behövs utbildning av fler förskollärare och kompetensutveckling av förskolans personal, inriktad mot barns språkliga, matematiska och finmotoriska utveckling. Det skulle också bidra till att stärka förskolläraryrkets status och därmed yrkets attraktivitet.

Förskolan skall vara en egen skolform.

2.2 Familjedaghem

Familjedaghemmen ger föräldrarna möjlighet att välja omsorgsform med en miljö som är lugn och liknar det egna hemmet.

Oavsett vilka skäl föräldrar har för att välja familjedaghem framför andra former av omsorg och utbildning, är det viktigaste att barnen får en trivsamt och utvecklande miljö och att föräldrarna känner sig trygga med den.

2.3 Flerfamiljssystem

Flerfamiljssystemet är ett annat bra sätt att lösa barnomsorgen på. Beroende på antal barn, slår sig två eller tre familjer samman och låter en förskollärare/barnskötare använda deras egna hem för att där ta hand om barnen. Kommunen står för hela personalkostnaden, men föräldrarna upplåter sitt hem för verksamheten.

2.4 Öppen förskola

Öppna förskolan har som idé att förskollärare, föräldrar och dagbarnvårdare tillsammans skall utforma verksamhet och innehåll. Detta leder till ansvar, trivsel, ökad delaktighet och engagemang.

Den öppna förskolan är många gånger en stor tillgång för ensamstående föräldrar, föräldralediga och dagbarnvårdare, eftersom den ger möjlighet att bygga nätverk med andra föräldrar och barn i närområdet.

2.5 Skolbarnsomsorg

Skolbarnsomsorgen, både den mer slutna delen som erbjuds av fritidshemmen och den öppnare delen för de lite äldre skolbarnen, har en viktig roll att fylla i många barns liv.

I en tid då föräldrar är alltmer stressade och skolan inte på samma sätt som tidigare förmår avhjälpa sociala skillnader, är det angeläget att skolbarnsomsorgen kan bidra till utbildning genom läxläsning och motsvarande.

Barn tillbringar betydligt mer tid i skolan än vad skoldagen officiellt anger. Först därefter tar läxläsning i hemmet vid. Resultatet blir trötta barn och föräldrar. Tiden i omsorgen bör även kunna användas till läxläsning.

3 Individanpassad verksamhet

Alla barn skall ges möjlighet att utvecklas och lära oavsett bakgrund eller var de får omsorg och undervisning. Förskolan måste ta hänsyn till att elever är olika och lär på olika sätt.

Fel! Okänt namn på

Det är viktigt att utvärdera barnens kunskaper och färdigheter redan i förskolan, så att varje enskilt barn synliggörs. Inget barn skall kunna döljas i mängden. Ju förr särskilda behov eller dolda handikapp upptäcks, desto större är möjligheterna för barnet att få adekvat hjälp och stöd.

För att säkerställa att varje barns förutsättningar och utveckling synliggörs och uppmärksammas, är det nödvändigt att utvärdera verksamheten på individplan.

Det är angeläget att den kunskap och erfarenhet om barnen som erhålls under barnets tidiga år följer med barnet i överlämnandet till skolan.

4 Flexibel start på det livslånga lärandet

Förskolan är utgångspunkt för barns livslånga lärande och borde vara en självklar väg till en flexibel, elevantpassad skolstart.

I dag går praktiskt taget alla barn i den frivilliga förskoleklassen och en stor majoritet går i förskola. Moderaterna vill att förskoleklassen blir ett nytt obligatoriskt första grundskoleår. Det nya skolåret påbörjas det år barnet fyller sex år, men med rätt att påbörjas fr.o.m. det år barnet fyller fem år. Stora möjligheter skall ges för flexibel övergång.

Den svenska skolstarten sker senare än i andra länder. Det vanliga i Europa är sex år, men i Storbritannien är skolstartsåldern fem år och i Nordirland sker den vid fyra års ålder.

Ett antal studier har funnit att tidigare skolstart ger positiva effekter. Detta gäller framför allt barn med särskilda behov. De flesta studier berör förhållandena i USA, men i en aktuell studie analyseras Nederländerna, där barnen kan börja skolan dagen efter de har fyllt fyra år. Resultaten från denna studie pekar på positiva effekter av tidigare skolstart för elever med särskilda behov eller invandrabakgrund.

Grundregeln skall vara att barnet börjar grundskolan när hon eller han är mogen och slutar när målen har uppnåtts.

5 Kvalitetsfrågor

Det bör vara ledningen för förskolan eller familjedaghemmen som avgör hur stora grupperna skall vara och hur verksamheten skall utformas. Alla som varit på en förskola vet, att det är en enorm skillnad på olika grupper. Syskongrupper, småbarnsgrupper, grupper för äldre barn eller grupper med barn med särskilda behov är olika. Olika pedagogiska inriktningar har olika syn på grupper och verksamhet.

Precis som i grundskolan skall varje barn ha en egen individuell utvecklingsplan. Varje termin måste utvecklingssamtal föras med föräldrarna.

Ljud- och bullernivåerna är på många förskolor oacceptabla. En av fördelarna med familjedaghem/flerfamiljssystem respektive uteförskolor är att

barnens hälsa blir bättre. Det är orimligt att små barn har längre arbetsdag i en mer högljudd miljö än vuxna.

Ohälsa på grund av buller och tinnitus ökar mest i barnmiljöer som dagis, grundskola och fritidshem. Omkring 60 % av grundskollärare, fritidspedagoger och barnskötare upplever dagligen buller som besvärande. I dag får många, både barnen och vuxna, bestående tinnitus.

6 Valfrihet och likabehandling av olika utförare

De förskolor som uppfyller kraven som finns i lagen bör ges tillstånd att bedriva förskoleverksamhet. Vi anser att fri etableringsrätt skall återinföras. Som komplement till föräldrarnas omsorg bör det finnas en mångfald av barnomsorgsformer med olika inriktning och huvudmän.

Föräldrar skall ha rätt att välja både mellan olika huvudmän och förskoleformer. Kommunerna skall informera föräldrarna om vilka alternativ som finns när det gäller barnomsorg, förskola, förskoleklass och skola.

Alla kommuner skall vara skyldiga att lämna bidrag till enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnsomsorg, om verksamheten uppfyller de kvalitetskrav som ställs. På samma sätt som eget val fungerar inom skolväsendet, dvs. att pengarna följer barnet, bör det fungera inom barnomsorgen. Skolverket skall lämna tillstånd för fristående förskolor.

Under riksmötet 2002/03 gjorde riksdagen följande tillkännagivande:

Vi anser att det är viktigt med mångfald och valfrihet inom barnomsorgen. Det som passar den ena familjen passar inte den andra. Därför skall föräldrar ha rätt att fritt välja barnomsorg. Barnomsorgen måste vara väl utbyggd, med olika alternativ. Vi är positiva till olika sorters barnomsorg med olika inriktning, i såväl kommunal som privat eller kooperativ regi.

Valfrihet innebär också en möjlighet för dem som i större utsträckning vill vara hemma med sina barn. Kommunerna måste kunna erbjuda likvärdiga villkor för alla godkända barnomsorgs- och förskoleverksamheter. Med en mångfald av barnomsorgsformer kan olika verksamheter stimulera varandra och bidra till en utveckling av hela barnomsorgen.

Regeringen bör omedelbart verkställa riksdagens beslut om mångfald och valfrihet inom barnomsorgen.

7 Förskollärare och barnskötarens olika ansvar

I förskolan behövs både barnskötare och förskollärare. Små barn behöver både omsorg och undervisning. Men det är inte samma yrke och lagen skall tydligt göra skillnad på de båda yrkenas olika ansvar och befogenheter. Förskollärare är pedagogiskt ansvariga i förskolan.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 22 september 2005

Sten Tolgfors (m)

Margareta Pålsson (m)

Ewa Björling (m)

Per Bill (m)

Peter Danielsson (m)

Tomas Högström (m)